

УДК 808.2

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ГУМОРУ БАРАКА ОБАМИ
PECULIARITIES OF TRANSLATING BARAK OBAMA'S HUMOUR

Пузік М. В.

Puzik M. V.

*Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, Глухів,
Києво-Московська 24, 41400
Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv national pedagogical university, Hlukhiv,
Kyievo-Moskovs'ka 24, 41400*

Анотація. В роботі розглядаються особливості та труднощі перекладу гумористичних фраз Президента США Барака Обами.

Ключові слова: функції гумору, види гумору, іронія, алюзія, труднощі перекладу.

Вступ.

Досягнення порозуміння представників однієї іноземної мови з носіями іншої іноземної мови можливе лише завдяки якісному та правильному перекладу з урахуванням мовних особливостей обох мов. Тому переклад завжди був, є і буде важливою ланкою міжкультурного спілкування. Оскільки кожна мова має свою специфіку та особливості, автор стикається з певними труднощами в перенесенні лексичних одиниць та лексико-граматичних структур з мови оригіналу в мову перекладу. Власне труднощі пов'язані зі створенням гумористичних ситуацій. В свій час, проблеми перекладу гумористичних текстів активно досліджувалися в працях таких дослідників, як Ф. Заннетін, Н. Челотті, К. Гарчес, М. Копонен, Л. Венуті, В. Рота, І. Бутова, М. Мілько та інших науковців.

Основний текст.

Існує точка зору, що гумор є ситуативно залежним мовним явищем, адже його прояви залежать від особистості мовця, певної конкретно визначеної

аудиторії та обставин. Виділимо такі види гумору як: іронія, сарказм, сатира та карикатура. Іронія – це художній троп, який виражає глузливо-критичне ставлення об'єкта до предмета зображення. Цей прийом набув широкого вжитку серед багатьох політиків для акцентування уваги на певній особі. Саме іронією вирізняється англійський гумор, що часом складно зрозуміти іноземцям через його беземоційність.

Метою алюзії, як явища лінгвістичного, є мовна гра, що базується на спільних знаннях адресанта та адресата. Алюзія є засобом вираження іронічного й комічного ефекту, прихованої характеристики учасника комунікативного процесу та має властивість актуалізувати натяк в межах широкого контексту. В англійському тексті це явище є дуже цікавим та багатогранним [2].

Переклад гумору є складним процесом, що потребує певних знань в багатьох сферах для наближення перекладеного тексту до оригіналу. Першою складністю є потреба в описовому перекладі. Ситуація досить логічна: відомий комік в своїй країні є зовсім невідомим закордоном, адже при перенесенні жарту за межі країни він стає позбавленим емоційного впливу на іноземну публіку, що вимагає додаткових роз'яснень.

Перекладаючи гумористичні тексти треба брати до уваги загальний контекст твору, приділяти увагу грі слів, використанню імпліцитних натяків власним іменам та прізвищам. Оскільки текст оригіналу спрямований на реалізацію емоційного впливу слухача та образність, важливим аспектом перекладу є збереження або максимальне наближення емоційного контексту. Втрата контексту свідчить про неякісне виконання перекладу та втрату емоційного впливу.

Гумор має подвійну природу, він може як об'єднати аудиторію, так і розділити її ворогуючі табори. Серед основних функцій гумору (ідентифікаційна, роз'яснювальна, підсилення, диференціації) інтерес для нашого дослідження представляє ідентифікаційна, оскільки вона має на меті об'єднати мовця з аудиторією [1]. Завдяки цій функції ми і спостерігаємо високу популярність

Президента США Барака Обами як в його країні, так і за її межами. Безсумнівно, оригінальні гумористичні фрази Б. Обами в ідеалі читати чи слухати англійською мовою. Але робота перекладача полягає в максимально точній передачі емоцій людини, що пожартувала рідною мовою, читачам або слухачам, які мови оригіналу не розуміють. Для перекладача важливо хоча б частково викликати емоції, на які розраховував від своєї аудиторії виступаючий. Вважаємо за потрібне навести приклади з виступів Барака Обами та їхні переклади українською мовою. Так, наприклад, коротке зауваження про “10-day anniversary of my first 100 days” у виступі свідчить про самоіронію Президента США, який вважає десятиденне святкування своїх перших ста днів на посаді гарним приводом для жарту. При цьому слід зауважити, що і українській аудиторії натяк Б. Обами на важливість перших ста днів президентства є вже досить зрозумілим, оскільки і в нашій країні вже прижилася традиція підбивати певні підсумки після такого терміну роботи Президента України. Але оригінальний жарт Б. Обами натякає ще і на нетиповість для американців довго святкувати, а не тяжко працювати для власного добробуту і процвітання країни в цілому. Самоіронія Президента США прослідковується і у фразі “ *I believe that my next hundred days will be so successful I will be able to complete them in 72 days. And on the 73rd day, I will rest*”, яку можна перекласти як «Впевнений, що мої перші сто днів будуть настільки успішними, що я зможу реалізувати їх за 72 дні. А вже на 73-й день просто відпочиватиму». На церемонії нагородження свого Віце Президента Джозефа Байдена Барак Обама іронічно висловився про видатні здібності свого колеги: «*Nobody is better than you but you are not better than anybody?*», що можна перекласти як «Ти один з нас, ні кращий і не гірший за інших». При такому перекладі іронія висловлювання значною мірою втрачається, хоча сенс повністю передається в українському реченні [3].

Узагальнення та висновки. Отже, нами були розглянуті особливості та основні труднощі перекладу гумористичних фраз Президента США Барака Обами та коротко проаналізовано функції та види гумору. Певна увага була

приділена значенню алюзії для розуміння гумористичного посилу оратора. Вважаємо за необхідне продовжити дослідження особливостей перекладу гумористичних текстів.

Література:

1. Бутова І. С. Роль алюзії в гуморі Барака Обама та Віктора Ющенка/ І. С. Бутова // Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. – Вип. 16. – 2009. – С. 72–83.
2. Кузнецова Г. В. Алюзія як лінгвістичне явище / Г. В. Кузнецова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – Вид. 9. – 2014. – С. 89–91.
3. Офіційний сайт президента США. – Режим доступу до джерела: www.whitehouse.gov.

Abstract

In the article there are reviewed peculiarities and difficulties of the humorous texts's translation, are opened the ultimate goals of using the different kinds of humor and also its basic functions are outlined.

There is indicated what kind of translation is expedient to use during the disclosing of the content of some humorous texts or sayings and to what should we pay a special attention during the translation to have a correct effect on the listener and not to lose the original content of the text. Also, the consequences of incorrect translation are briefly described in the work. The double nature of humor is expressed in the article on the example of the statements of the famous politician Barack Obama.

Key words: functions of humour, kinds of humor, irony, allusion, difficulties of translating.

Науковий керівник: Бутова В.О .

Стаття відправлена: 13.11.2017 г.

© Пузік М.В.